

Projekt

z dnia 3 grudnia 2021 r.
Zatwierdzony przez radcę prawnego Danielę
Tomczyk

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA PODKOWA LEŚNA**

z dnia ..... 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w mieście Podkowa Leśna
na lata 2022-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w mieście Podkowa Leśna na lata 2022-2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie od dnia 1 stycznia 2022 r.

Załącznik
do uchwały Nr.....
Rady Miasta Podkowa Leśna
z dnia.....

Gminny Program Wspierania Rodziny w Podkowie Leśnej na lata 2022-2024

Spis treści

1. WSTĘP	3
2. REGULACJE PRAWNE	5
3. CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
3.1 Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej.....	8
3.2 Organizacja wspierania rodziny.....	13
4.ANALIZA SWOT.....	16
5. ADRESACI PROGRAMU	16
6. CELE PROGRAMU I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ	16
7. OCZEKIWANE REZULTATY.....	21
8. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	21
9. MONITORING I EWALUACJA.....	21

1. WSTĘP

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Uwzględniając prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej, odbieranie dziecka jest środkiem ostatecznym, stosowanym jedynie gdy rodzice stanowią zagrożenie dla dziecka. W sytuacji umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną, działania instytucjonalne powinny opierać się na pracy z rodziną, tak aby umożliwić dziecku powrót do rodziny pochodzenia.

Rodziny przeżywające trudności z terenu Miasta Podkowa Leśna mają zapewnione wsparcie ze strony pracowników socjalnych i asystenta rodziny, poprzez szeroko rozumianą pracę socjalną. Pracownicy socjalni i asystent rodziny na bieżąco informują rodziny o możliwości korzystania z pomocy specjalistów w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Grodzisku Mazowieckim, w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Piastowie obejmującym swoim działaniem teren całego woj. mazowieckiego oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim, gdzie mogą skorzystać

z terapii rodzinnej. Rodziny z problemami różnego typu mają możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Podkowie Leśnej.

U podłoża programu leży przede wszystkim dobro dzieci, które potrzebują szczególnego wsparcia i pomocy ze strony osób dorosłych. Środowisko w jakim wychowuje się dziecko powinno zapewnić mu harmonijny rozwój, wychowywać do samodzielności, odpowiedzialności, zapewniać ochronę przysługujących mu praw i wolności. Rodzina oddziałuje na osobowość dziecka, uczy systemu wartości, przekazuje tradycję i kulturę, uczy wypełniania ról społecznych. W razie trudności w wypełnianiu swojej funkcji, rodzina ma prawo do otrzymania wsparcia. Gminny Program Wspierania Rodziny ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie z uwzględnieniem zasobów Miasta Podkowa Leśna.

2. REGULACJE PRAWNE

Instytucja rodziny jest regulowana przez wiele aktów prawnych zarówno w Polsce, jak i w prawie międzynarodowym. Pierwszym i podstawowym aktem prawnym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, której art. 16 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie Programu Wspierania Rodziny w Podkowie Leśnej lata 2022-2024 oraz jego wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

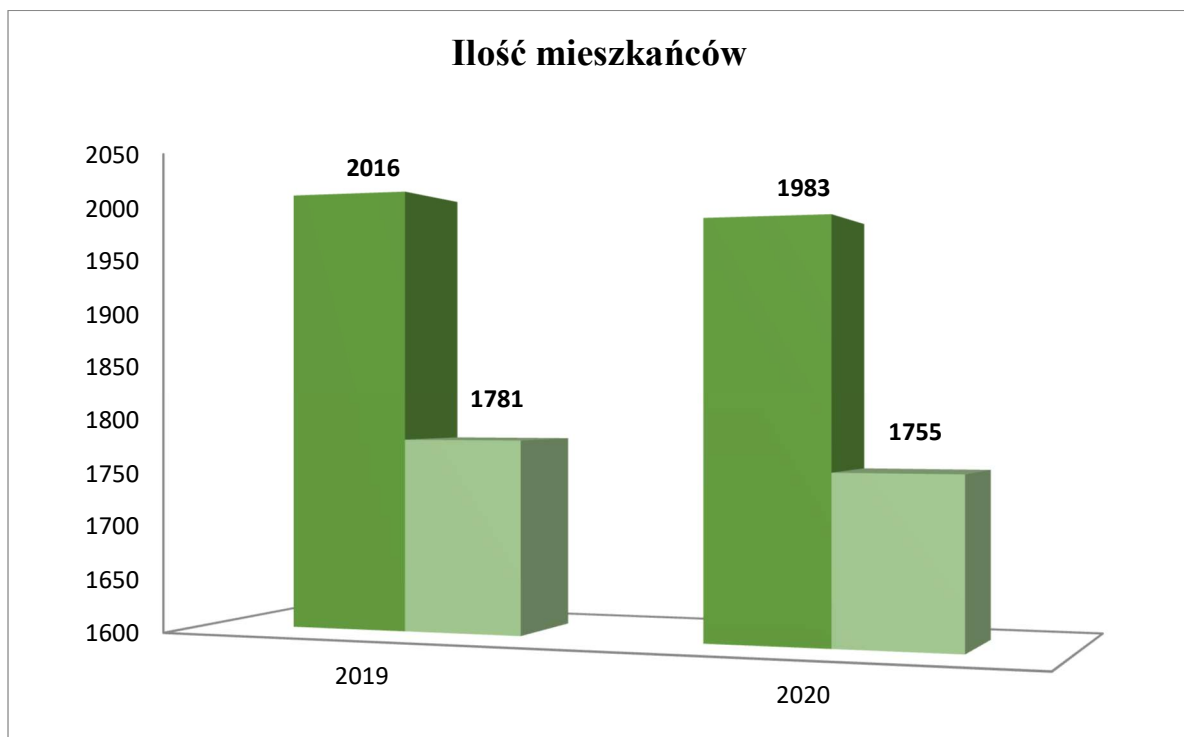
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. oświadczeniach rodzinnych,
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
- Ustawa z dnia 7 listopada 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Podkowa Leśna na lata 2017 - 2027
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zapobieganiu Narkomanii na rok 2021

3. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Miasto Podkowa Leśna położone jest w zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie grodziskim; wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego aglomeracji warszawskiej. Sąsiaduje z gminami powiatu grodziskiego (Miasto Milanówek) oraz pruszkowskiego (Miasto i Gmina Brwinów oraz Gmina Nadarzyn). Powierzchnia miasta wynosi 1011 ha – część zurbanizowana zajmuje ok. 411 ha, a kompleks Lasu Młochowskiego ok. 600 ha.

Według danych ewidencji ludności, w okresie roku 2020 r., liczba mieszkanek i mieszkańców Podkowy Leśnej zmniejszyła się o 59 osób i na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 3.738 osób.

Na wykresie poniżej podział ze względu na płeć:

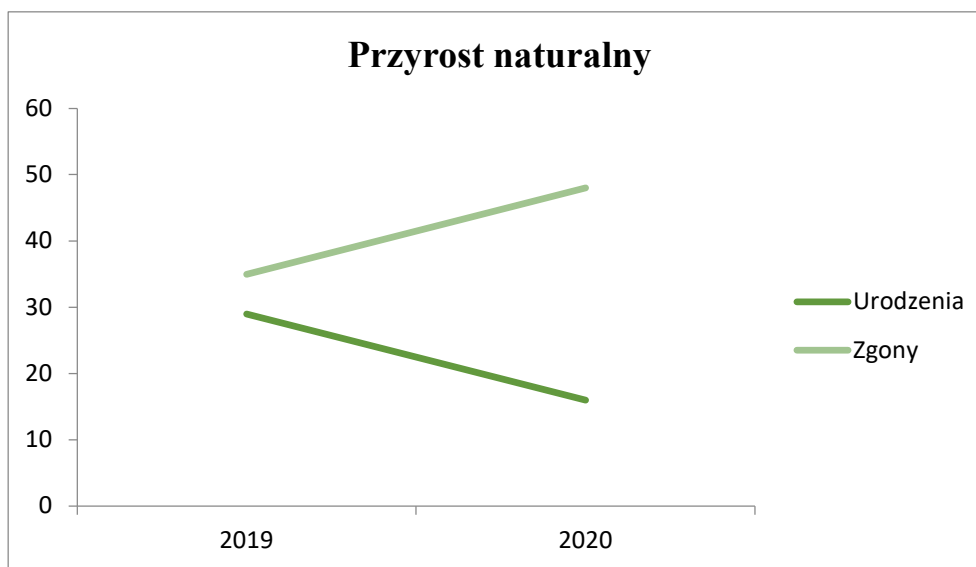
Wykres 1

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych:

- liczba mieszkanek w wieku przedprodukcyjnym (18 lat i mniej) wynosiła 352, a liczba mieszkańców – 389,
- liczba mieszkanek w wieku produkcyjnym (19-60 lat) wynosiła 1.012, a liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (19-65) wynosiła 1.005,

- liczba mieszkank w wieku poprodukcyjnym wynosiła 619, a liczba mieszkańców – 361. W 2020 r. w mieście narodziło się 16 osób, w tym 5 dziewczynek i 11 chłopców. W analogicznym okresie zmarło 48 osób (o 13 osób więcej niż w 2019 r.), w tym 19 kobiet i 29 mężczyzn.

Rok 2020 był zatem kolejnym rokiem z ujemnym przyrostem naturalnym.

Wykres 2

Dzieci i młodzież w wieku do 18 lat stanowią 19,82% ogółu mieszkańców miasta, w tej grupie mieszkańców przeważają chłopcy. Grupa najmłodszych dzieci w wieku do 2 lat obejmuje 77 osób, w tym 36 chłopców oraz 41 dziewczynek. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym, tj. od 3 do 6 lat, wynosi 155 osób, w tym 75 chłopców i 80 dziewczynek. 509 mieszkańców miasta to dzieci i młodzież w wieku szkolnym – od 7 do 18 lat. Jedną czwartą mieszkańców miasta (26,22%) stanowią seniorzy, tj. kobiety oraz mężczyźni, którzy ukończyli odpowiednio 60. bądź 65. rok życia. Ta grupa wiekowa liczy 980 osób, z czego 63,16% to kobiety.

W ciągu ostatnich trzech lat obserwowany jest stopniowy spadek liczby mieszkańców miasta jest on szczególnie widoczny w grupie osób w wieku produkcyjnym. Maleje również liczba dzieci i młodzieży. Tendencje demograficzne w Podkowie Leśnej odpowiadają tendencjom w całym kraju, gdyż w strukturze mieszkańców wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym.

3.1 Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej

Analizując sytuację przeciętnej rodziny w systemie profilaktyki należy mieć na uwadze aktualne zagrożenia z jakimi się boryka. Są one wynikiem rozwoju cywilizacyjnego, który z jednej strony podsuwa nowe możliwości, a z drugiej narzuca wyzwania i wymagania, którym nie każdy potrafi sprostać. Skutkuje to lękiem przed przyszłością, przepracowaniem i przemęczeniem, zniechęceniem i rozczarowaniem. Konsekwencją tego bywają zaburzone relacje pomiędzy małżonkami, partnerami a w efekcie niejednokrotnie rozpady związków.

To z kolei bardzo silnie uderza w dzieci, które ze strony rodziców nie uzyskują już dostatecznego wsparcia, ich podstawowe potrzeby nie zostają zaspokojone, pojawia się zagubienie, stres i depresja. Dzieci pozostawione same sobie zaczynają manifestować zachowania typowe dla niedostosowania społecznego. Zaburzeniu ulegają relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi oraz pojawia się sytuacja kiedy mówi się o rodzinie dysfunkcyjnej. Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny w podejmują w ramach swoich obowiązków zawodowych czynności na rzecz rodzin dysfunkcyjnych. Poza udzielaniem pomocy materialnej, wspierają je w rozwiązywaniu problemów życiowych, wskazują kierunki działania, prowadzą poradnictwo. Wymaga to współpracy oraz zaangażowania w prowadzone działania pomocowe. Rodziny zamieszkujące na terenie Miasta Podkowa Leśna były ponadto wspierane przez placówki oświatowe, które:

- oferują pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz pomoc nauczycieli specjalistów,
- zapewniają opiekę zdrowotną w postaci opieki pielęgniarskiej w placówkach,
- oferują zajęcia pozalekcyjne,
- prowadzą działania wychowawcze i profilaktyczne w oparciu o Programy Wychowawcze i Programy Profilaktyczne Szkoły.

W Mieście Podkowa Leśna funkcjonują placówki oświatowe do której uczęszczają dzieci i młodzież z terenu miasta: placówki publiczne:

- Miejskie Przedszkole im. Krasnala Hałabały
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Warszawy

placówki niepubliczne:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. św. Teresy
- Podkowińskie Liceum Ogólnokształcące nr 60

Systemem wspierającym rodzinę jest również system pomocy społecznej. W latach 2019-2020 Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał pomocy rodzinom i osobom zgłaszającym się z poniższych powodów: ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej i ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu i narkomanii.

W 2020 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej udzielił pomocy 77 rodzinom (107 osób w rodzinach), które skorzystały ze wsparcia na mocy ustawy o pomocy. Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych objęto pomocą 24 rodziny.

W 2020 roku rodzinom z dziećmi udzielono pomocy także w postaci:

- dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” – z tej formy pomocy skorzystało 15 dzieci. Dożywianie było zapewnione w formie pełnego obiadu,
- pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia,
- stypendia dla 6 dzieci z trzech rodzin,
- rodziny korzystały również z pomocy finansowej w formie zasiłków okresowych 5 rodzin oraz celowych 53 rodziny skorzystały z zasiłku celowego
- realizując zadanie wynikające z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci „Rodzina 500+” – objęto pomocą 759 dzieci,
- w ramach ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych objęto pomocą 93 rodziny,
- w roku 2020 ramach jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny - program Dobry Start (300 plus) - przyznano pomoc dla 421 dzieci;
- w ramach ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów przyznano świadczenia dla 2 dzieci ;
- z ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny skorzystały 64 osoby

Z danych Ośrodka i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim chwili obecnej w systemie pieczy zastępczej znajduje się 1 dziecko z Podkowie Leśnej.

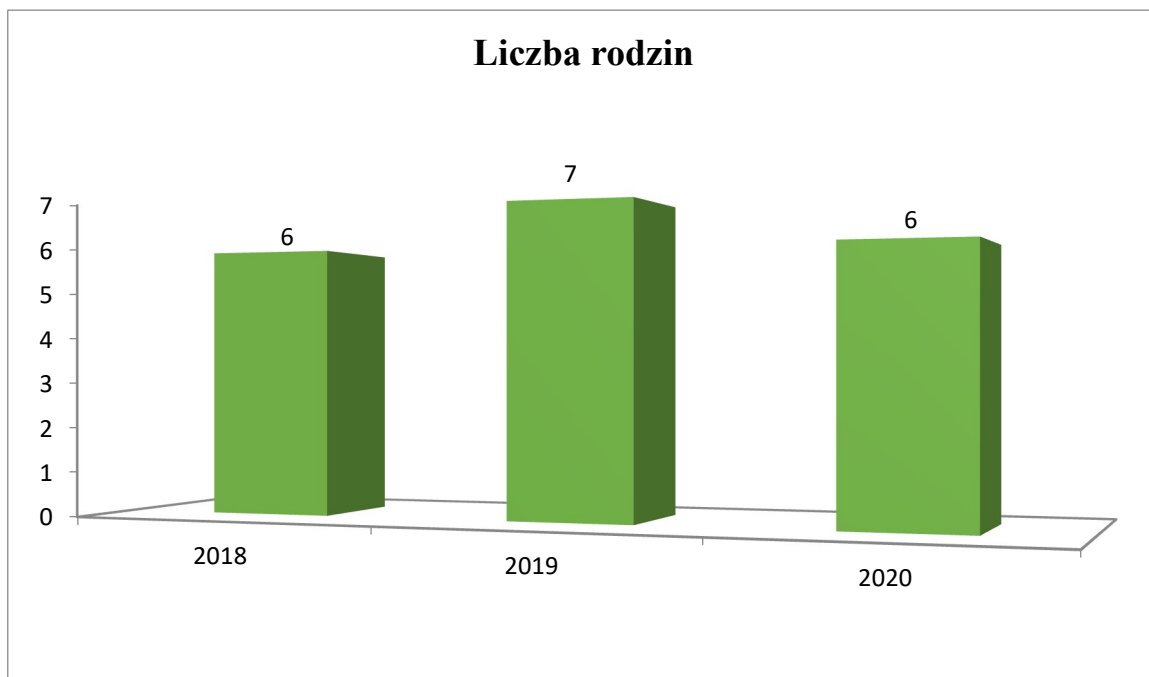
Poniższa tabela obrazuje liczbę osób i rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej i korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, w szczególności zostały uwzględnione rodziny objęte pomocą ze względu na trudności opiekuńczo-wychowawcze. Ponadto rodziny obejmowane są wsparciem w postaci pracy socjalnej.

Tabela 1: Liczba osób objętych świadczeniami z ustawy o pomocy społecznej

	2018	2019	2020	Prognoza 2021
Liczba osób którym udzielono wsparcia finansowego z pomocy społecznej	92	83	77	80
Liczba osób w rodzinie którym udzielono wsparcia finansowego z pomocy społecznej	144	118	107	120
Liczba osób objętych wsparciem ze względu na trudności opiekuńczo-wychowawcze	19	11	24	20
Liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	149	125	119	140

dane własne

Rodziny, które przeżywają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą korzystać ze wsparcia asystenta rodziny. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych tą formą pomocy.

Wykres 3

Jak wynika z powyższego wykresu w roku 2018 i 2020 wsparciem asystenta zostało objętych 6 rodzin. Środowiska w których występują problemy opiekuńczo –wychowawcze i nie tylko zaliczane są do grupy wysokiego ryzyka. Dysfunkcje te wymagają stałego monitorowania rodzin przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Ośrodek zatrudnia jednego asystenta rodziny i pozyskuje na ten cel dofinansowanie z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie, z programu resortowego „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, pozostałe koszty stanowią środki własny gminy.

Kolejnymi systemami, które wspierają rodzinę są: świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze 500 +, fundusz alimentacyjny, czy system zapomóg finansowych dla uczniów.

Ośrodek wypłaca świadczenia:

- na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy pomoc osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o oświacie – stypendium,
- pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – świadczenie wychowawcze (500+),
- ustawy o Karcie Dużej Rodziny.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób korzystających z wybranych świadczeń.

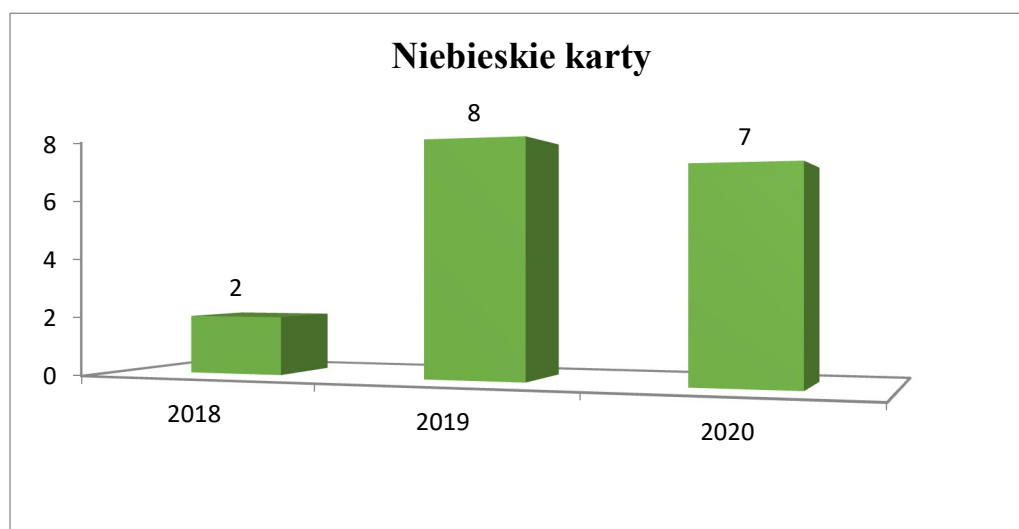
Tabela 2. Liczba osób korzystająca ze świadczeń w poszczególnych latach

Nazwa świadczenia	2018	2019	2020	Prognoza 2021
Świadczenie wychowawcze (liczba rodzin)	232	418	418	425
Zasiłki rodzinne (liczba rodzin)	64	76	63	65
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka „becikowe” (liczba świadczeń)	17	11	5	5
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego (liczba osób)	5	4	3	3
Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne (liczba osób)	14	19	3	4

dane własne

Na terenie Miasta Podkowa Leśna działa Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy. Problem przemocy znajduje się w centrum zainteresowań służb wspierających rodzinę. Poniższa tabela obrazuje liczbę założonych „Niebieskich Kart” w rodzinach zamieszkujących teren Miasta Podkowa Leśna w poszczególnych latach.

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Podkowie Leśnej dotyczące założenia „Niebieskiej Karty” w latach 2018-2020 przedstawia poniższy wykres:

Wykres 4

W 2020 roku Zespół Interdyscyplinarny odbył 9 posiedzeń, wypracował spójne procedury postępowania podczas interwencji wobec osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc w rodzinie, które realizowane były na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz formularzy „Niebieska Karta”. Powołano 6 Grup Roboczych do założonych 7 Niebieskich Kart w 2020 r. Grupy Robocze odbyły łącznie 13 posiedzeń.

3.2 ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA

- Profilaktyka – wspieranie rodziny
- Asystent rodziny
- Placówki wsparcia dziennego
- Rodziny wspierające
- Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny

POWIAT

- Piecza zastępcza i instytucjonalna
- Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
- Adopcje
- Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka
- Placówki opiekuńczo – wychowawcze
- Usamodzielnienie
- Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator)
- Rodziny pomocnicze

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających

do zażegnania kryzysu w rodzinie. Nienormowany i elastyczny czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Koniec zatrudnienia ustaje wówczas gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Praca asystenta rodziny odbywa się także w oparciu o ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ustawa ta weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku i jej celem jest udzielanie kompleksowego wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom z uwzględnieniem ciąży powikłanej oraz w sytuacjach niepowodzeń położniczych, a także w przypadku urodzenia dziecka u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zadaniem asystenta jest koordynowanie poradnictwa do którego rodzina jest uprawniona w oparciu o ustawę w następującym zakresie:

- przewycięzaniu trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- wsparcia psychologicznego;
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;
- dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

4. ANALIZA SWOT

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze wsparcia rodziny umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu wsparcia rodziny w mieście Podkowa Leśna.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Obowiązujące akty prawne i programy oraz strategię. 2. Zwiększenie kompetencji kadr odpowiedzialnych za wspieranie rodzin z dziećmi. 3. Wspieranie rodzin przez asystenta rodziny. 4. Dobra współpraca z instytucjami: służbą zdrowia, policją, placówkami oświatowymi, Sądem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Psychologiczno– Pedagogiczną. 5. Oferta wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla rodzin i osób przeżywających problemy. 6. Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym. 7. Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. 8. Zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie. 2. Mała świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej. 3. Niewystarczająca liczba specjalistów pracy z rodziną. 4. Problemy ekonomiczne rodzin. 5. Niska świadomość w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych. 6. Niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, grupach wsparcia i innych inicjatywach integracyjnych podnoszących kompetencje. 7. Brak rodzin wspierających. 8. Brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin zagrożonych marginalizacją. 9. Brak mieszkań chronionych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywność samorządu gminy w osiągnięciu standardów ustalonych zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. 2. Edukacja rodziców, w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją bezradnością, zarządzaniem budżetem domowym. 3. Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. 4. Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych. 5. Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym. 6. Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny. 7. Rozwój pracy socjalnej z rodzinami i dziećmi. 8. Możliwość dalszego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników OPS w Podkowie Leśnej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost kosztów utrzymania rodzin. 2. Niskie kompetencje opiekuńczo – wychowawcze. 3. Występowanie zjawisk patologicznych takich jak: agresja, przemoc w rodzinie, uzależnienia od alkoholu. 4. Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży. 5. Występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych. 6. Występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje. 7. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, roszczeniowość postaw, niechęć do współpracy. 8. Coraz większe zaangażowanie zawodowe rodziców, brak zainteresowania problemami dziecka i formą spędzania przez nie wolnego czasu;

5. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie miasta Podkowa Leśna, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucje państwowe, samorządowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości do wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

6. CELE PROGRAMU I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest tworzenie sprzyjających warunków rodzinie zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz jej wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez realizowanie skoordynowanej polityki społecznej na rzecz wzmocnienia rodziny.

Cele szczegółowe:

- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin (zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i zdrowotnego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci)
- Poprawa funkcjonowania rodziny poprzez wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz poprawa warunków rozwoju dziecka
- Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących.
- Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz umożliwienie powrotu do rodzin biologicznych
- Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.

Cel 1	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin (zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i zdrowotnego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci)	Czas realizacji
Zadania	<p>1.1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom: wymagającym wsparcia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) z systemu pomocy społecznej: zasiłki okresowe, zasiłki celowe b) z zakresu świadczeń rodzinnych: zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenie rodzicielskie, specjalne zasiłki opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka c) pomoc osobom uprawnionym do alimentów z Funduszu Alimentacyjnego <p>1.2. Udzielenie pomocy na wydatki związane z realizacją obowiązku szkolnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) stypendia szkolne o charakterze socjalnym b) zasiłek szkolny c) dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego <p>1.3. Zaspokojenie potrzeb związanych z zapewnieniem wyżywienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) finansowanie dzieciom dożywiania w szkole i w przedszkolu w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” b) świadczenia pieniężne na zakup żywności w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019- 2021 c) wydawanie produktów żywnościowych w ramach programu pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym (FEAD) <p>1.4. Częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) świadczenie wychowawcze (500+) <p>1.5. Zapewnienie potrzeb mieszkaniowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dodatek mieszkaniowy b) dodatek energetyczny c) możliwość obniżenia czynszu najmu w lokalach komunalnych i socjalnych zgodnie z Wieloletnim Programem Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miasta Podkowa Leśna na lata 2017-2021 d) możliwość ubiegania się o lokale komunalne i socjalne <p>1.6. Zapewnienie pomocy rzeczowej w formie odzieży i obuwia</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prowadzenie punktu zbiórki odzieży nowej i używanej w siedzibie OPS <p>1.7. Zapewnienie wsparcia rodzinom wychowującym dzieci z niepełnosprawnością</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pomoc materialna z programu rządowego „Za życiem” b) zasiłki pielęgnacyjne c) udzielanie informacji o możliwości uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności 	2022-2024

	<ul style="list-style-type: none"> d) możliwość złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej e) działalność Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną <p>1.8. Promowanie zdrowia i prowadzenie działań mających na celu promowanie zdrowego stylu życia</p> <p>1.9. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia</p> <p>1.10. zapewnienie opieki pielęgniarskiej w szkole</p>	
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny 2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej 3. Zapewnienie dzieciom optymalnych warunków umożliwiających rozwój 4. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych 	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Przychodnie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, placówki oświatowe, Urząd Miasta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Środowiskowy Dom Samopomocy	

Cel 2	Poprawa funkcjonowania rodziny poprzez wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz poprawa warunków rozwoju dziecka	Czas realizacji
Zadania	<p>2.1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną</p> <p>2.2. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny</p> <p>2.3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia oraz rodzin mieszkających w Mieście Podkowa Leśna:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dofinansowanie wypoczynku zimowego i letniego b) organizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny c) organizowanie zajęć pozalekcyjnych d) działalność świetlicy szkolnej e) promowanie wolontariatu <p>2.4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) psycholog, prawnik, mediator –zapewnienie dostępu do specjalistów <p>2.5. Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w szkole i przedszkolu</p> <p>2.6. Udzielanie stypendiów naukowych i motywacyjnych</p> <p>2.7. Opracowanie i realizacja programów wychowawczych i profilaktycznych w placówkach oświatowych</p> <p>2.8. Organizowanie programów wspierających z zakresu podnoszenia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych dla rodziców</p>	2022-2024

	<p>2.9. Wspieranie umiejętności poruszania się na rynku pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) aktywizacja zawodowa poprzez prace społecznie-użyteczne b) kontrakty socjalne w celu wzmocnienia aktywności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu c) prowadzenie pracy socjalnej (wsparcie umiejętności poruszania się po rynku pracy, pisanie dokumentów aplikacyjnych) <p>2.10. Realizacja programu – Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny umożliwiające korzystanie ze zniżek dla rodzin wielodzietnych w szczególności z oferty kulturalnej, rekreacyjnej i transportowej</p>	
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców 2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny 3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży 4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży 	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, CKiO, Urząd Miasta, Powiatowy Urząd Pracy w Grodzisku Mazowieckim	

Cel 3	Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących	Czas realizacji
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 3.1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się wsparciem rodziny 3.2. Pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia 3.3. Pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy <ol style="list-style-type: none"> a) prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” 3.4. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny 3.5. Realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym 	2022-2024
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana postaw w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi 2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców 3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej przez dzieci i młodzież 4. Współpraca między osobami i instytucjami pracującymi na rzecz rodziny 5. Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby 	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Posterunek Policji, Przychodnie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny	

Cel 4	Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej oraz umożliwienie powrotu do rodzin biologicznych	Czas realizacji
Zadania	4.1. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej 4.2. podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej 4.3. Podejmowanie współpracy z rodziną biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej 4.4. Prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową oraz przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	2022-2024
Zakładane rezultaty	1. Zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych 2. Wszechstronna i systemowa pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych 3. Umożliwienie dzieciom powrotu z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, placówki Oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki opiekuńczo-wychowawcze	

Cel 5	5. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom	Czas realizacji
Zadania	5.1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach 5.2. Doskonalenie kadry nauczycielskiej i pedagogów szkolnych	2022-2024
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc rodzinie 2. Podniesienie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych	
Realizatorzy	Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	

7. OCZEKIWANE REZULTATY

Zakładanym efektem realizacji Programu jest polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Działania są ukierunkowane na konsolidację współpracy różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji. Celem jest odbudowywanie właściwych relacji rodzinnych w tym pozostawienia dzieci w miejscu zamieszkania, reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny.

8. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań wynikających z gminnego programu wspierania rodziny w mieście Podkowa Leśna na lata 2022-2024 będą środki finansowe z budżetu miasta oraz dotacje z budżetu państwa.

9. MONITORING i EWALUACJA

Gminny Program Wspierania Rodziny będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz Miasta Podkowa Leśna składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Podkowie Leśnej na lata 2022 - 2024

Obowiązek przyjęcia niniejszej uchwały wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych. Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przewycięzania problemów opiekuńczo wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
w Podkowie Leśnej

Edyta Żaczkiewicz